

## ABONAMENT:

Pe an 6 cor.; pe 1/2 an 3 cor.

Pentru România pe an 15 lei.

Manuscripte nu se redau.

## LIBERTATEA

## INSERTIUNI:

se socotesc după tarifă, cu prețuri foarte moderate.

Abonamente și inserțiuni se plătesc înainte.

Apare în fiecare Sâmbătă.

## LIBERTATE

(F.) Pe câți-va înși cuvântul scris pe stindardul nostru i-a lăsat în nedumerire. Acelora o scurtă explicație.

Ești din mișcările politice desfășurate dela 1892 încoace, la cari cu toții sufletește am luat parte, am avut ocazii dese, de-a culege învățăminte, de-a vedea ce e bun și folositor și ce este nepotrivit în conducerea acestor mișcări. Și, între altele, ne-am convins despre lipsa totală de libertate în modul de-a vedea atât cestiunile interne sau familiare, cât și cele privitoare la partea externă a luptelor noastre.

Ofensiva, ca și defensivă noastră de până aci, au avut un caracter oareși-cum doctrinar, pedant de doctrinar, preconisând câte-va principii generale de naționalism din era veche și opunându-se oricărei evoluțiuni. Mulțimea cea mare a conducătorilor politici, jurând în doctrinele în cari s'au născut și au crescut, cu un anume program și o anumită tactică, au ținut și țin la ele cu evlavie, și tresar nervos, de câte-ori cineva îndrăznește să ceară revizuirea acelor doctrine.

Tresărirea aceasta e naturală. Dar' e și mai natural, ca tinerimea de felul ei să fie în contra ori-cărui principiu de fals conservativism. Și nu-i îngăduie nici temperamentul de a-și supune toată gândirea și activitatea cătușelor acestei legi a inerției. Nouă ne trebuie teren de luptă și de expansiune și nu ne putem lega voința și puterea de muncă de niște forme usate.

Când într-o generație pulsează sănătate și vigoare, ea nu poate să se priveze de facultatea de a-și manifesta liber energia înmagazinată, nu poate să se lipsească de judecata sa proprie, căci riscă a se veșteji fără foloase pentru neam și e condamnată a muri de inanție.

Și apoi: la oameni noi, arme nou!

Au fost, prin vremi, bune și treacurile de lemn ale lui Horia și Iancu; vor fi tost excelente și puștile cu cremene, cu cari strămoșii nostri vênau câte un puiu de nemș; salutară armă a fost și pasivitatea dela Mercurea și cu pietate ne plecăm capetele înaintea a tot ce-a fost însemnat și sfânt în operațiunile de emancipare publică și națională a neamului nostru.

Dar' ori-ce armă, după-ce învechește, o așezi spre eternă păstrare în vre-un muzeu național. Ele și-au făcut datoria și au făcut loc altor arme, perfecționate prin succesele timpului și prin exigențele popoarelor.

Dușmanii nostri înșiși și-au schimbat planul de luptă împotriva noastră. Au evoluat și evo-

luază sistematic în modul de-a ne ataca, în rafineria cu care își urmăresc țința. Azi încearcă o armă, mâne alta; astăzi ne atacă un flanc, mâne altul; când ne răboiește pe față, când pe luriș.

Ei bine, noi am fost în școlile lor și suntem în măsură a cunoaște și simți, probabil mai bine ca unii doctrinari mai vechi, toată stratagema lor și mai ales a actualei generațiuni maghiare. Am stat pe aceleași bănci ale școlii, pe cari au stat conducătorii tineri de astăzi ai poporului maghiar. Știm ce-i taie capul și ce pot, și ne doare, că deși avem același titlu de drept și același titlu academic, nu avem ocazii de-a ne măsura puterile, de-a ne lua de piept, cum ar zice Românul, asupra chestiunilor privitoare la soartea popoarelor din această țară!

Soartea popoarelor o hotărăsc conducătorii lor. Eată de ce voim să căutăm locul legal, unde ciocnirea și explicarea noastră cu conducătorii poporului maghiar se poate întâmpla. Ei sunt, ce-i drept, mai mulți, noi însă vom fi mai perseveranți. Ei sunt mai tari ca forță politică asumată, noi însă vom fi și mai tari reprezentând dreptatea batjocurită! Sub aceste auspicii nu putem fi dripiți.

Și spre acest scop ne trebuie libertate de acțiune, ca să pregătim terenul; trebuie să abolim toate formele mașinale, ca să nu împedecăm libera manifestare a spiritului vremii; trebuie să ne întărim între noi, să stăm la sfat, ca lucrurile să se facă cu cât mai multă siguranță de isbândă. Este aci vre-un motiv ca cineva să ne puie pedecă?...  
**Fortă.**

## Fortă.

În forța proprie ne stă mântuirea!

Lupta noastră politică e lupta disperării, lupta celui-ce se sbuciumă pentru viață contra încercărilor de a-l împinge în moarte. Toți trebuie să luptăm, pentru-că toți suntem amenințați; toți trebuie să răboim, pentru-că toți suntem loviți; toți trebuie să ne înălțăm sus capetele, pentru-că toți suntem umiliți!

În lupta noastră nu mai poate fi vorba de bărbat, ori de copil, ori de bătrân, ori de tiner, cu toții trebuie să ne opintim și pe toate terenele, cu toată forța și cu tot dinadinsul, căci cu toate mijloacele și pe toate căile suntem atacați și pe toate terenele huliți, cu toate mijloacele și cu toată forța isbiți de dușman, și nu de fericirea unei clipe efemere, ci de viața sau moartea unui neam întreg e vorba, a unui neam, care nu numai drept, dar' rost și chemare are să trăiască!

Și-o clipă nu-i iertat să hesităm și unul nu-i iertat să fie laș, și nu-i iertat nimic să ne nspăiminte; un gând, o voință și un fulger trebuie să fie brațul fiecărui, om, ear' brațul tuturor uragan, ce nu cunoaște pedeci, stavili, căruia nu-i putere să-i reziste!

Un gând, o voință și un erou în fiecare luptător!

Dușmani-s mulți și dirji și tari și îndrăsneți.

Ear' noi, suntem puțini, dar' totuși, nici așa puțini nu suntem, ca sfântul ăsta petec de pământ, în care moși-strămoșii nostri au trăit, să nu ni-l știm păstra, pentru un mormânt macar, și nici atât de slabi, ca tremurând, cu armele nerăsbunute să putem peri, și nici atât de pacnici, ca în turme, ca pe oi nevolnice, să ne lăsăm mânați la junghiere, și nici atât de lași, ca să-i putem ierta dușmanului toate cu câte ne ceartă!

Nu!, căci puțini de-am fi, suntem destul, ca să putem pretinde să trăim!, și nu suntem nici lași, nici slabi, nici pacnici chiar, și nu putem să fim, căci ei nu vor să ne lase-n pace!

Ne-au atacat în biserici, ca și 'n școli, în casa țerii, ca și 'n comitate, la oraș și la sat, și ca popor și ca societăți, și ca așezăminte și ca singuratici, ba chiar sanctuarul fericirii casnice cutează să ni-l pângărească, ear' noi să tot răbdăm și tot așa să rămânem umiliți, subjugăți, »pacnici« ?!

Cu toate armele ne sângera, și nu cunosc nici Dumnezeu, nici drept, nici lege, nici dreptate, ear' noi să rămânem și mai departe tot »drepti« și tot »loiali« și vecnic slugi plecate?!

Și dacă ei ne bat, noi să răbdăm?, și dacă ne schinjuesc, să suferim?, și dacă ne pălmuesc, să le întorcem și celalalt obraz?

Ori să protestăm numai totdeauna »sus și tare« ?!

Nu!

Plânsoarea și bocetul nu-s aducătoare de rod.

Faptele să fie politica noastră, căci în forța faptelor ni-e mântuirea, ear' fericirea viitorului, în luptă!

Slabi dacă suntem, să ne 'ntărim; dacă prea »pacnici« suntem, dirji și neîmpăcați să ne facem, lași dacă suntem, ne-om face temerari; puțini!, să viețuim puțini mai bine, dar' cinstiți și bărbați!

Dar' pân'atunci să lucrăm și zile și nopți, dinadins și aievea, cu suflet neobosiți și fără de preget, alergând și muncind și luptând pe toate terenele, din toate puterile, cu toate mijloacele, fără repaus, cu voință de fer, cu puterea sfârșirii din urmă, în biserici și în școli, în casa țerii și prin comitate, la oraș și la sat, prin așezăminte și prin societăți și ca popor și ca familii și ca singuratici!

În voința de-a trăi ne stă puterea, și în aplicarea forței noastre întregi, ni-e mântuirea!

Toată voința, tot curajul, toată forța trebuie să ne-o strângem, oștirea întreagă să ne-o desfășurăm, căci toți suntem periclitați și totul ni-e periclitaț, și toți dacă ne-om arunca d'odată și toate forțele de ni-le-am angaja, rezervă totuși ne rămâne, puternică și tare: desperarea!

Tot atomul de forță trebuie cheltuit, toată slăbiciunea dușmanului cunoscută, tot vâful lui folosit, tot, tot în ce numai pic de putere residă, angajat în luptă: credință, intelect, morală, nădejde, ideal, mândrie, amintiri, tradiții, fală, avere, muncă, trudă, bani, virtute, viață, dragoste și ură și lege și fără-de-lege! — toată puterea ce e în noi și toată slăbiciunea dușmanului!

Nici o cale să ne lăsăm neumblată, nici o ocazie nefolosită, nici un mijloc neîncercat; căci nu de fericirea unei clipe efemere, ci de viața sau moartea

unui neam întreg e vorba, a unui neam, care nu numai drept, dar' rost și chemare are să trăiască!

Ear' noi voim ca să trăim și tari și fericiți și liberi, — ș'avem și drept și datorință, ca celui-ce cu forță ne atacă, forță să-i opunem!

Vim vi repellere cuique licet.

Și vom trăi!

Horia.

## DIN DIETĂ

## Sêrbul în dietă.

Deputatul sêrb Liubomir Pavlovici, om tiner, de 32 ani, fost president al banchetului de înfrățire dat între tinerii universitari români, sêrbi și slovaci, când cu alianța naționalităților, — a vorbit în dietă la 19 Febr. și a vorbit bărbătește și înțelept!

După-ce vorbește în general la budget, trece la chestia naționalităților, și întrerupt mereu de șovinismii furioși, le spune că:

Legea de naționalități nu se respectă, deși aceea s'a adus fără conlucrarea naționalităților, de nobis sine nobis, căci deputații naționali de atunci au combătut-o, fiind-că nu chezeșuește absolut drepturile și așteptările naționalităților! Și când Vesselovsky și Lindner cer respectarea macar acestei legi, ce strigăte de împotrivire întimpină aici!

Până nu se va împăca chestia naționalităților, Ungaria nu se poate bucura de adevărată înaintare, de fericire!

De ce n'avem noi în această feară vot universal la alegeri (adecă dreptul de a vota toți cetățenii majoreni, și sêracii ca și bogății)? Numai din pricina naționalităților nemaghiare! Ca ele să nu ajungă a avea așa un drept! Și pentru-că ele să nu-l poată căpeta, nu se dă nici ungarilor! Legile nu se țin, tot pentru naționalități.

Naționalitățile sunt nemulțumite, și cer îndreptarea stărilor de azi!

În Ungaria liberă, cerem și noi libertate politică, pentru toate naționalitățile și pentru toate confesiunile, căci numai aceasta poate întări Ungaria și numai o atare Ungarie poate fi fericită!

Și alte adevăruri frumoase le-a spus bărbatul deputat sêrb, spre marele necaz al urechilor patriotice!

## Răspătata bunătații...

Ședința dela 13 Febr. a dieței uugurești din Pesta a fost iarăși loc de bravură dela gură, pentru »patrioții« unguri. Nu mai puțin ca doi (kossuthiști) de-odată au sărit cu »interpelări« asupra guvernului, pentru-că Moștenitorul Tronului n'a luat pe alt ungar cu sine la Petersburg, după-ce pe Zichy l'a împedecat Széll.

Komjathy a vorbit în numele »națiunii« celei rănite în ambițiunea ei, și n'a cruțat nici Tronul, nici mai ales pe Principele moștenitor Fr. Ferdinand. S'a atins și de creșterea lui, că e crescut numai Neamș deși are să fie și rege »maghiar«!

— »Nici nu știe uugurește! a răcnit furios șovinistul »patriot«. Limba ce-l vorbește, dar' pe ce-a uugurească nu! După acestea toate, zice, pe principele moștenitor nu-l putem privi ca pe un factor care are simț pentru constituția și independența noastră de stat! Sê-l

facem luător aminte, că dacă națiunea a șters §-ul 31 din art. de lege 1222 (dreptul de împotrivire față de coroană, pe care îl dase bulla de aur), dacă ni-se calcă drepturile în picioare, ne scriem noi acel drept pe săbiile noastre!

Și alte mirozenii de acestea de gură-mare! Și kossuthiștii îl aprobau în sgomot durduitor!...

Ministrul preș. Széll a răspuns mai liniștind puțin pe înflăcărații sei frați, dar' cam cu doi bani în 3 pungi. Și el apăsa unde putea purtarea moștenitorului (fiind-că nu-l ascultase de a lua pe altul, din tabăra guvernului, în locul poporalului Zichy).

Orgii, cari ne arată, până unde au prins patrioții nas la purtare chiar și față de casa domnioare, poate fiind-că sub stăpânirea așa de blândă și îngăduitoare a actualului Monarch, s'au putut cocoța până unde să ved cocoțați. Noi însă prevedem și suntem siguri că nu este suis fără coborș...

Casul Zichy însuși poate fi un semn prevestitor de acest fel.

## Cronica mea.

București, 5 Febr. v. 1902.

Viața literară din București presintă astăzi mai mult interes ca de altă-dată. E o mișcare intensivă; apar cărți și reviste; se țin polemici principiare și personale; se discută în public, în cafele și în diferite grupări de scriitori tineri și bătrâni: bărbați, cari până de curând au stat în rezervă, ies la iveală și-și încearcă de nou condeul, și publicul urmărește cu atențiune toată această sbuciumare, care, fără a presenta până acum momente mai luminoase, este totuși destul de variată și de atrăgătoare.

Un moment vrednic de remarcat este de pildă și schimbarea întâmplată în viața vechei reviste »Convorbiri Literare«.

Organul Junimei de odinioară a trecut sub direcția dlui Ioan Bogdan, a savantului slavist și istoriograf dela universitatea din București, care a reușit să stringă în jurul său chintesența bărbaților de știință ai generației mai tinere. Sub noua direcție »Convorbirile« au început să-și reia locul important în viața intelectuală a Românilor, locul pe care-l avusese sub dl Maiorescu și pe care și-l perduse în anii din urmă. După cât se poate deduce din întâiele numere, direcția estetică și națională va fi mai liberală și mai puțin doctrinară ca în trecut, ear' locul principal îl vor ocupa studiile de istorie națională, având reprezentanți pe dnii Iorga, Bogdan, Orășanu și Onciul.

Până aci »Convorbirile« treceau de revista unei grupări politice, a așa zisilor Junimiști, cari formau o fracțiune a partidului conservator. Astăzi nu mai au caracter politic; cu atât mai mult, că aceia dintre colaboratorii sei, cari fac și politică, s'au grupat în jurul unei alte reviste, a »Revistei Române«.

Exista până acum »Noua Revistă Română« sub direcția dlui profesor de filosofie Rădulescu Motru. Caracterul ei cosmopolit, discuțiile asupra cestiunii ovreiești, cu vedită tendență de-a proteja nisuițele străinilor în Țară, au făcut ca revista aceasta să nu meargă. Iată de ce un grup de scriitori, mai

ales profesori universitari, toți aparținători partidului conservator juninist, între cari dnii Bogdan, Mehedinț, Missir și Rădulescu Motru, au hotărât să-i schimbe titlul și să-i dea un caracter politic, cu program conservator.

A și apărut numărul întâiu, care a făcut senzație prin un important articol al dlui Mehedinț, tinăr profesor de geografie la Universitate, bărbat cu judecată clară și cu multă inimă românească. Articolul acesta tratează despre »politica de vorbe»; în el se arată ce rol important joacă în politica românească frazeologia bogată, dar incoherentă; ce carieră face dl Trăncănescu (așa numește dl Mehedinț un tip de frazeolog) prin propagarea beției de cuvinte; ce nefastă este pentru viitorul țării o asemenea însușire, care nu este moștenită dela cumpeniții noștri părinți, ci o influință franco-levantină.

O altă revistă, »Septemăna» dlui Panu, continuă istoricul Junimei din Iași. Amănuntele, descrise cu vervă, din viața acelei societăți, în mijlocul căreia au resunat multe cuvinte supărătoare la adresa scriitorilor Ardeleni, ne arată, că acolo nu totdeauna a domnit seriozitatea și gravitatea, ce se presupunea. A fost mai mult o viață cu discuții ușoare și hazlii, cu ceaiuri și cu jocuri de perne cu persiflări și cu polecrici.

E ușor de înțeles, de ce Eminescu de pildă nu s'a simțit bine aici, unde nu i-se permitea să-și valideze și desfășure principiile lui naționale. Tot ce era național, spune dl Panu, era luat în ris de către Junimea. Numai așa îmi explic, că Eminescu a scris un vers plin de mahnire, care se găsește acum între manuscrisurile aflătoare la »Academie» și care vers începe astfel:

Și tot mai bună soartă  
Decât la »Convorbiri»,  
Ca nimeni să cetească  
A tale isvodiri.  
La ce să dai hârtia  
Și șiruri numărate,  
Pe-a Caracudei labe  
Pe buze nespălate... etc.

De altfel dl Panu nu spune tocmai cuvinte măgulitoare despre Eminescu și mi-se pare că va interveni dl Slavici, ca să restabilească multe afirmațiuni exagerate.

La sfârșit o veste îmbucurătoare. Autorul »Patriarhalilor», poetul St. O. Iosif, despre care la ultima adunare a Asociațiunii Transilvane dl Sextil Pușcariu a ținut o frumoasă conferință, a pus sub tipar un nou volum de versuri, care va apare peste trei săptămâni.

Fidelto.

## FOIȚA

### NU ȘTIU...

A bătut un vânt mai rece...  
Frunzele-au pălit,  
Tremura pădurea toată! —  
Nu știu

Ce-i va fi șoptit?!

A venit un nor mai negru...  
Cântecul s'a dus,  
Și s'au dus bieteale paseri —  
Nu știu

Ce le va fi spus?...

Mi-a venit ceva prin minte...  
Ș'am îngălbenit!

Ah e mult... e mult de-atuncea!...  
Nu știu

Cum mi-a și venit?!

Victor Bontescu.

### Trudiți.

#### I.

Ai văzut, la teatru, drame de acelea grozave, sfâșietoare, cari isvorăsc adesea dintr'un lucru de nimic, și se complică și iau niște proporții, că te

## Știri politice

— In America încă tot mai e multă ură față de Englezi, rămasă din timpurile vechi. De curând un deputat a atacat foarte aspru în dietă pe Americanii cari au de gând să vie în Londra la sărbările de încoronare a regelui Eduard, spunând că nu-s vrednici Englezii ca Americanii să le facă cinstea de a veni la ei și a sërba cu ei! — Celelalte partide însă n'au aprobat vorbirea asta, spunând că nu a fost la loc, mai ales ca timp în care s'a rostit.

— Anglia își întărește de nou și și mai mult flota, (armata sa pe ape), care și așa e uriașă. Pentru anul acesta s'au luat cu 122.500 funți sterlingi mai mult, având a se spori soldații cu 4000, și vor face de nou peste 20 de corăbii, mai mari și mai mici, pe lângă repararea și renoirea multora din cele de azi.

— Contractul dintre Anglia și Japonia privitor la China, prin care poziția Angliei și a Japoniei se întărește mult, a supărat pe multe state rivale, cari n'au știut nimic de acest lucru, deși pertractările între cele 2 puteri au ținut mai mult ca un an de zile! Singură America a știut de lucru deja de 3 luni, dar' nu i-a făcut nici o împotrivire.

## Correspondență

### Trezire economică.

DOBRA, Febr. 1902.

Mișcarea pornită între economii noștri din Dobra, de a intra în sinul »Reuniunii economice» din Orăștie, formând un despărțământ de sine, întâiu despărțământ al acestei Reuniuni, — a ajuns în stadiul frumosei realizări. Cu posta de azi am trimis »Reuniunii Economice» taxele plătite pentru 35 de membri, total 92 cor. Numele membrilor au fost publicate în nr. 4 al »Libertății». Membri neînscrși atunci, ci acum de nou, sunt 7: Nicolae Criste, Albert Biro, M. Halpern, Ioan Simedre, L. Haneșiu, A. Martinescu, ordinari și Iosif

crucești, și îți vine să crezi că cine știe ce fatalitate ascunsă e la mijloc. Și nu e nimic. Un cuvânt, un singur cuvânt ar fi de ajuns, pentru-ca toate să se limpezească d'odată, pentru-ca furtuna deslănțuită să se potolească și lucrurile să-și reia cursul lor obicnuit. Dar' cel care ține în mână firul peripețiilor, — și-ar trebui să spună cuvântul lămuritor — nu-l spune Se sbuciumă atâtea suflete în jurul lui, se fac nedreptăți mari, — cinstea, soartea, viața atâtor inși atîrnă de o vorbă a lui, și el vede, suferă, pieră împreună cu ceilalți, dar' nu vorbește...

O dramă de felul acesta s'a petrecut în viața mea. Eată, sunt aproape patru ani de-atunci... cum trece vremea!... A, dragul meu, să nu pleci nici-odată mănios de lângă o ființă pe care o iubești. Să n'o lași, sub greutatea unui cuvânt dureros, nici un sfert de ceas, nici un minut să n'o lași singură în tăcerea aceea tristă, în aerul acela tragic al certei, al măcelului vostru sufletească, că nu știi ce se poate întâmpla, nu știi câte nenorociri pot încăpea între două clipiri de ochi.

...Ce fericiți eram! Era ceva de prin cărți par'că și dragostea și fericirea noastră. În fiecare zi scorneam câte-o

Nandra, ajutor. (Unii din cei înscrși atunci, n'au plătit încă). Dl protopop Ios. Morariu, s'a făcut membru pe viață, cu 25 cor. Fiecare a arătat ce dorește să capete: meri, peri, cireși, semințe de nutrețuri nobile: trifoiu, lucernă, etc. și avem nădejde, că primindu-le și văzând toți folosul ce pot avea, se va lăși mișcarea și asupra jurului Dobrei. —

## O nouă Insoțire.

Seliște, în Febr. 1902.

Dle Redactor! În 2/15 Febr. s'a pus în Seliște bază la o nouă Insoțire foarte folositoare: »Insoțirea pentru valorizarea laptelui». Pregătit fiind terenul de mai înainte și fiind înștiințați peste 200 de membri, pe această zi dl P. Drăghici, în înțelegere cu inteligența de aici, a convocat adunarea generală de constituire După lămuriri date de dl Drăghici și de dl Dr. Comșa s'au cetit și primit Statutele. Întrată-țe tribunalul le va întări, să începe lucrarea insoțiri, care are de scop a mări câștigul din lapte a economilor noștri, nu numai din Seliște ci și din comunele vecine. Il va preface în unt, brânză, etc. și-l va valora acolo unde va afla că să trece mai bine.

Vă rog să publicați această știre ca laudă la adresa pornitorilor mișcării, sub a căror conducere doritoare de progres, s'au mai creat și se crează frumoase așezăminte spre înflorirea Seliștei și înălțarea poporului ei.

— l.

## Nemulțumirile muncitorilor.

Vineri și Sâmbăta trecută lucrătorii de diferite bresle din orașul Triest, s'au pus în grevă nevrând să mai lucre stăpânilor lor, ca nemulțumiți cu plățile. Vre o 30.000 au umblat prin oraș și au spart tot ce au putut în drum, ferestre, uși, chioșcuri etc. Ba până și felinarele, și au rupt chiar conductele de gaz dând foc gazului ce ieșea din țevi! Pentru a restabili ordinea, a fost scoasă miliția, asupra căreia greviștii au aruncat cu petri, ba au tras cu revolverul, rănind doi ofițeri, ear' pe un ofițer de poliție l'au împușcat! Miliția a folosit arma trăgând gloanțe în mulțime! Vineri au fost împușcați 8 dintre răsvrățiți, ear' a doua zi au mai murit din cei răniți 3, ear' Sâmbăta au fost împușcați alți 4. Numărul celor grav răniți se urcă la 30, ear' mai ușor răniți vre-o 70.

prostie nouă, și ce ris sănătos rideam de toate prostiile noastre, și mereu ne întrebam: oare mai sunt pe lume oameni, cari să ia viața, așa cum o luăm noi, și să tacă atâtea nebunii?... Veniam ostentit dela treburi, ea s'ascunde. Eu mă făceam grozav, băteam cu bastonul în masă, și strigam: Hei, nu-i nimenea aici?... Ziceam că sunt domn rău și foarte cărcotaș, care și-a poruncit o soață, și vine să vadă dacă i-a făcut-o întocmai cum a dat el planul »E gata, domnule, îmi răspunde stăpânul, pe care-l făceam tot eu. — Unde-i? S'o vîd. Și-atunci ea, ne mai putându-și ținea risul, eșia de după ușă oii de după vr'un dulap, și mi-se așeza trumușel pe genunchi, nebună, schinteeatoare de fericire, copil alipțat, copil adorat. Voiam să-i găsesc cusurii, și nu isbutiam. Mâni, talie, figură, toate erau perfecte. Nițel, gura cam mică, în schimb ce ochi mari, lînpezi, albaștri! Nu mai puteam spune nimic. O luam în brațe, și plecam cu ea... în povești. Trecuse un an și jumătate, și noi eram tot în luna de miere. Ne scriam dintr'o odaie în alta revașe lungi, pline de poezie, pline de tot ce un suflet omenesc poate avea mai divin. Și ce dor ni-se făcea și cât ne credeam departe unul

de altul, când nu ne vedeam trei ceasuri. Ea n'avea de cât optsprezece ani, eu îi arătam lumea, eu îi arătam viața. Toată plăpânda, dulcea, nevinovata ei faptură, mi-se părea că-i opera mea, și în fiecare zi, în fiecare ceas, căutam să pun mereu câte ceva din sufletul meu, din tot ce aveam mai bun, mai curat, mai sfânt, pentru întărirea, pentru înălțarea, pentru desăvîșirea acestei opere. Și o simțiam cum se apropie, cum mă înțelege, cum se contopește cu voința, cu gândurile, cu toată ființa mea. Eram bolnav de grija de a-i ascunde tot ce e urit în viață, bolnav de dorința de-a o face din ce în ce mai fericită. Dar' ea nu știa, nu voiam să știe nimic despre neliniștea aceasta a mea. Numai în urmă am înțeles cât de complicat era sufletul acela, și cât de șubred era și gata să se destrame dintr'odată tot ce pusesem, tot ce urziseam eu acolo, zi cu zi, clipă cu clipă.

Intr'o seară — era în ajunul Bobotezii. Afară, viscoala de zgîlția feresă, din când în când vîntul scotea gemete omeneste; ea sta supărată — daraveri de slugi, de gospodărie — eu dam s'o împac și nu reușiam. — Pentru prima oară sufletul ei îmi scăpa, pentru prima oară simțiam că-mi lu-

În oraș s'a decretat staturiu. În urma acesteia, de Mercuri s'a restabilit ordinea.

In Barcelona (Spania) a izbucnit cam în același timp o grevă mare a lucrătorilor nemulțumiți. E o revoluție în oraș. Toate prăvăliile stau închise și nici o foaie nu mai apare. E ca în vreme de războiu. Pe piața Cataloniei miliția s'a ciocnit cu greviștii și a tras foc asupra lor. Trei oameni au murit pe loc, nouă au fost răniți de moarte și 35 răniți mai ușor. Greva se întinde și asupra jurului. Deja vre-o 80.000 de inși sunt alăturați la grevă.

## PENTRU ECONOMI

### Prelegerea dela Vaidei.

Dumineca trecută trimișii »Reuniunii Economice» din Orăștie, secretarul I. Moța și membrul în comitet I. Fleșeriu, au ținut în Vaidei prelegerea economică vestită de noi.

La prelegere au luat parte un frumos număr de economi, umplînd cât nu-i mai încăpea sala școalei, în frunte cu părintele Tilicea și învățătorul Basarabă.

Secretarul I. Moța a introdus prelegerea lămurindu-le întâiu oamenilor, că ce e și cu ce scop înființată Reuniunea Economică, cum de se susține ea fără să atingă contribuțiile dela membri, ci pe acelea pe toate le dă napoi membrilor sei îndoite și întreite, în altoi, semințe nobile, mașini, etc., și le-a făcut o socoteală, cât poate câștiga fiecare econom prin aceea că se face membru la această Reuniune! — După acestea și-a luat ca temă specială de prelegere mașina de sămănat grâu, analizându-o înaintea oamenilor, arătându-le cu date și cifre cât de mult cruță economii la sămăntă dacă folosesc această mașină la sămănatul grâului; cum e acest sămănat mai bun și pentru secerișul însuși, căci în holda sămănată cu mașina putem, la timp potrivit, când nu e încă răscoaptă, să introducem coasă în locul secerii, prin ce iarăși se face o însemnată cruțare de cheltueli, mărind câștigul economului, — și celelalte foloase toate, — și pune la limba oamenilor, ca, drept cel întâiu semn de pornire pe drumul

unei economii mai raționale, să-și aducă negreșit măcar o mașină de sămănat în comună, căci prin Reuniunea Economică din Orăștie o capătă cu 20%, mai ieftină, decum ar căpăta-o cercând să și-o cumpere ei de-adreptul dela fabrică.

Membrul în comitet I. Fleșeriu și-a cetit apoi prelegerea sa despre îmbunătățiri generale în economie, cerînd oamenilor să se nisuiască a ține pas cu cerințele de înaintare ale timpului, și dându-le povețe generale de lucrare mai rațională la arat și de îngrijire mai bună a gunoicului, acest suc dătător de viață economiei.

Avem toată nădejdea, că frații economi din Vaidei se vor ține de făgăduința făcută de câțiva după prelegere, și își vor aduce cât mai curînd în comună o mașină de sămănat grâu! Ar fi deja cel mai frumos pas pe calea spre o economie mai rațională. Celor-ce îl vor face întâiu, le va fi nu numai de mare folos material, dar' totodată și spre onoare!

## Apărarea contra filozerei.

— Prenoirea viilor cu viță americană. — Instrucțiune dată de ministr. r. u. de agricultură (Urmare).

### Partea III.

Arangearea și îngrijirea școalei de prăsire de viță americană.

#### 1. Arangearea școalei de vițe.

După-ce am făcut împărțirea locului de viie cu cărări și șanțuri, l'am rigolat, etc., — trecem la rînduirea lui mai departe.

Pentru-ca să putem prăsi cât mai multe vițe coapte, potrivite de a fi altoite, așezăm sadele în rînduri pe câte 130 cm. departe unele de altele, și cu părușei puși pentru spriginire și scutire, lângă fiecare fir. Șirele se așează în rînduală frumoasă, în șire ce se tae cruciș, un rînd mergînd cu capetele dela Miază-noapte spre Miază-zi, celelalte tăindu-le în cruce dreaptă. Asta se face ușor cu ajutorul alor 8—10 șpărgi lungi, din cari pe 6—8 le așezăm paralel unele lângă altele din sus în jos, ear' două din ele ne lăsăm pentru a însemna cu ele liniile crucișe, mutându-le apoi tot mai departe, precum înaintăm

neacă din mâni toată ființa ei, așa de drăguță, așa de blîndă, așa de a mea până atunci. Cum am ajuns să ne certăm, nici astăzi nu-mi dau seama. Rupte și fără șir, îmi mai revin în minte unele vorbe de-ale mele, mai mult glume, la cari ea — nu știu ce avea în sara aceea, îmi răspundea rîștit, cu o ciudată, din ce în ce mai îndrjită rîutate.

— Când ai ști ce urită ești, când stai așa îmbulnată...

— Când ai ști ce prost ești, și cât de puțin mă înțelegi!

M'am uitat lung la ea. Mi-se părea că-i alta. Ochii ei, ochii mai mult de cât vorbele, reușiră să mă tulbure, să mă facă să-mi pierd și eu capul. A, ochii aceia întunecați, cu priviri ascuțite și reci ai femeii, care vrea să te rănească, să te îngenuche! Prin ei te privește toată ura ascunsă, toată mânia seculară a roabei de pe vremuri, toată revolta și setea de răsunare a celui mai alese jumătăți și omenirii, atăta timp batjocorită de cealaltă jumătate.

Și cearta s'a întetit, grindină de muștrări de-o parte și de alta. Ne-am spus lucruri crude, rîutate de-acelea, cari par'că stau la pîndă în întunecul sufletului nostru, și-așteaptă ca împlân-



cu lucrul. Unde spărgile cele 2 se strătae cu celelalte, implântăm câte un țaruș de sindilă ori rădăcină veche de viie, ca semn.

Unde locul e tare neregulat, ne căutăm întâiu direcția liniei de îndreptare, dacă se poate totdeauna în direcție spre Miază-zi. Linia asta o găsim ușor așa: implântăm în pământ un părușel oblu, care se stee de tot drept în sus. Când e la amiază ne uităm cum zace umbra lui, și linia umbrei lui o prindem cu părușei și o prelungim cu spargă, și după linia aceasta îndreptăm apoi toate liniile, se meargă alături, ear' celelalte se vină tocmai cruciș peste ele. Atunci șirele viiei vor sta în felul cel mai potrivit pentru a le străbate bine lumina și căldura soarelui, ba sunt și mai ferite de vânturile de Miază-Noapte, care, încât le-ar atinge, fug printre șire spre Miază-zi mai ușor, decât dacă s'ar isbi și opri în șirele în chip rău așezate.

(Va urma.)

### Știri economice.

Duminea trecută s'a ținut în Lugoj a treia prelegere economică, despre legea industrială, prin dl Dr. Cornel Jurca. Prin aceste prelegeri bravii luigoieni vor să-și îmbogățască meseriașii și economii cu cunoștințele de lipsă.

### Prețul bucatelor.

La 19 Febr. se vindea la bursa din Pesta: Grâu frumos (de Tisa) de 78 kile, pe termen de 3 luni, m. m. cu 9.85. Alte grâne, mai ușoare, dela 9.55 în sus. Săcara, cu bani gata, cu 7.65. Ovășul cu 7.36. Cucuruzul cu 5.17—5.35.

## NOUTĂȚI

**Flori amăgite.** Abia suntem în Febr., dar timpul prea vârtic a amăgit unele biete viorele și ghiociei și alte flori, se iasă din sinul pământului, se caute lumină și căldură, și nu știu s'ermenele că va veni încă frig care le va stânge naite de vreme. În jurul Clujului s'au ivit pe multe locuri nevinovate floricele.

**Asentările în comitatul Hunedoarei** încep în estan la 1 Martie. Și anume: în Martie: 1, 2 și 3 la Geoagiu; — în 6, 7 și 8 la Baia-de-Criș; — în 10,

zitoarea iubire se șovăe o clipă, o clipă numai, pentru-ca să se repeadă asupra-i și s'o stăție.

Șerban, își duse palmele la ochi, și stătu puțin, ca în cumpăna unei nedumeriri, a unei taine mari.

— Când mi-a spus, zice el, că nu-s omul pe care-l visa ea, am simțit o durere, ca și cum s'a rupt ceva în mine. M'am sculat în picioare gata s'o lovesc, am deschis gura gata s'o rănesc, s'o ucid cu țaria unui cuvânt, dar n'am făcut nici-o mișcare, și n'am scos nici o vorbă. Ea sta înlemnită, străină, neștiutoare par'că de ce zdrobise în mine, de ce păcat făcuse. Am eșit închizând cu sgomot ușa; afară era întunec, nu știam unde mă duc, — în mine era și mai întunec.

(Va urma.)

A. Vlașu.

### ADEVÉRUL

Adevărul e ca un grăunte mic de tot, el zboară în aer și cade cine știe unde; acolo se îngroapă sub gunoai și într-o zi se ivește sub formă de fir de iarbă. Un trecător îl vede, îl ia și îl arată lumii întregi.

Musset.

11 și 12 la Brad; — în 15, 17, 18 și 19 la Ilia; — în 20 la Orăștie pentru oraș, în 21 și 22 cercul Orăștie; și tot în zilele astea, anume în 20, 21 și 22 la Deva pentru cerc, ear' în 24 orașul Deva.

În Aprilie: în 12 Hunedoara orașul, în 14 și 15 cercul Hunedoarei; în 16, 17 și 18 cercul Hațegului, în 19 orașul Hațeg; — în 21, 22 și 23 la Petroseni; — în 29 și 30 la Pui.

Președinți civili vor fi: În cercurile Baia-de-Criș, Brad și Ilia dl Ioan Simion, președinte la sedria orfanală din Deva, în cercul Geoagiu și Orăștie Bela Pogány, protonotar comitatens, ear' în celelalte cercuri vicșpanul Ladislau Mara.

**Treburile orășenești.** Azi Vineri, la 3 ore d. a. e convocată la ședința comunitatea orașului nostru Orăștie.

1. Să presintă decisiul ministrului de finanțe despre participarea orașului la câștigul de regale pe 1898, și cuota pe 1902.

2. Judecata judecătorei administrative în afacerea taxelor de păstorit. Comunitatea hotărîse, ca acele taxe să se măsore după jugerul de pământ, judecătoria administrativă a hotărît, că după dare.

3. Escrierea de concurs pentru un contabil la oraș.

Și încă 8 obiecte de mai puțină însemnătate. Vom da raport despre decursul desbaterilor.

Un grozav vis — Implinit. În noaptea de 7 spre 8 Februarie economul George Kendereși din Șierel, s'a trezit din somn de răcnetul turbat al boilor din grajd! Toată curtea-i era o lumină: atât grajdul pe vite cât și casa pe el ardău bobotae teribilă! A eșit cu toți ai sei din casă, apoi a fugit la grajd să-și deslege vitele: a tăiat ștreangurile și și-a slobozit o parte din ele, când odată, trosnind, grinzile căzură cu focul peste el și îl striviră: a ars bietul om de tot și trei boi asemenea. Și, nenorocitul, și-a fost visat tristul sfârșit: cu vre-o săptămână nainte povestea vecinilor, că a visat că-i ardea grajdul și că și el a fost ars în grajd... Focul se crede că i-l'a pus un dușman de moarte al seu din comună, care demult îl tot amenința că are să-i facă el una lui..

Paguba trece de mai multe mii de coroane. Și ce e mai rău, asigurat contra focului, n'a fost nimic!

**Impăratul Germaniei — judecător.** Cât au stat trupele nemțești în China, s'a întâmplat că 5 soldați n'au implinit îndată ceva poruncă dată lor de ofițeri, au călcat deci disciplina trebuincioasă în armată chiar și în timp de pace, cu atât mai mult în timp de războiu. O judecatorie militară i-a judecat îndată, deja acolo în China, în orașul Tien-cin, și anume foarte aspru, pe unul la 10 ani de robie grea! Intorși acasă, judecata a ajuns și la Impăratul spre întărire (căci cei osândiți i-au cerut grația), și Impăratul n'a întărit judecata, părându-i prea aspră. A trimis pe osândiți năntea unui nou tribunal de războiu, care a vëzut cu totul mai blând fapta celor osândiți și pe 3 din ei i-a declarat de tot nevinovați, ear' pe doi i-a judecat la câte 3 luni prinsoare. Și fiindcă cele 3 luni le impliniseră ei cu vërf prin arestul preventiv, i-a slobozit îndată acasă.

Interesant e a aminti, în legătură cu asta, pășirea aceluiași împărat în afacerea ofițerului Principe Arenbery, care în Africa a omorit, nu în războiu ci cu alt privilegiu nerăzboinic, pe un locuitor indigen. Tribunalul militar îl pedepsise pe ofițer cu 2 ani temniță. A intervenit Impăratul și l'a trimis năntea altui tribunal militar, și acela l'a osândit pe ofițer la 15 ani robie grea. Atunci a fost mițumit și Impăratul.

Să vede că Impăratul Wilhelm nu poate suferi dreptatea de pe la cătane, unde pe un soldat de rând, pentru o greșală ușoară disciplinară, îl judecă de 5 ori așa de greu, ca pe un ofițer, care a omorit fără dreptate pe un biet Saracen!

**„Reuniunea sodailor români din Sibiu“** arangează producțiune publică împreună cu cântări, declamațiune și joc, cu binevoitorul concurs al d-soarelor Olivia Baroși, Elena Cuntănu și Eugenia Simonescu, la 23 Febr. n. 1902 în sala cea mare dela „Gesellschaftshaus“. Corurile le dirigează dl Candid Popa.

**Sforțări artistice sau sfircăeli ungurești.** Nădrăvanii patrioți din Pesta au adunat o sumă mare de bani pentru a ridica un strălucit monument răposatei Impărăteze Elisabeta, care fusese mare spriginitoare a Ungurilor pe lângă Impăratul, fiindcă Ea avea deosebite simpatii pentru niște Unguri din cercurile Curții... În patriotismul lor, cei din Pesta au hotărît, că statua să o tacă numai artiștii unguri, nu străini. I-au pus dar' pe artiștii din Pesta pe lucru. De acuși doi ani tot fac la planuri. Acum au adus planul făcut pe hârtie, și l'au supus judecării unei comisii priceptoare. Judecata asupra planurilor artiștilor maghiari s'a adus de comisie la capătul săptămânii trecute, și sună că: în foc cu toate planurile: nu fac parale. Incepeți de nou! Și se publică concurs nou.

Iată un atestat dat de ai lor înșiși, științei și gustului artiștilor unguri.

De dădeau voe și la artiștii din Italia, Franca, Germania, Austria, să vie cu planuri, găsseau și zecă unul ca altul mai strălucit. Artiștilor proprii însă, trebuiră ei singuri să le dee, din tema aceasta, în fața țerii și străinătății, — secundă! Pentru-că atata pot ei!

**Logodnă.** Dl Ioan Dăian, ales preot în Sângătin și d-soara Dorita Stăvoia din Mercurea, logodiți.

**Incoronarea în Londra.** Dacă lumea n'a vëzut demult ceva ca în povești de strălucit, apoi va vedea în curând — cine va vedea — la încoronarea Regelui Eduard al Angliei. Să tac în orașul-colo colosale pregătiri pentru sêrbările de încoronare.

În cuprinderea locurilor de stat și de privit minunea, Englezii au de luptă cu frații lor ce se întrec cu ei în bogăție, milionarii Americani. Acești principii ai dolarilor vin cu grămada la Londra pe zilele sêrbărilor de încoronare, și de pe acum îmbie sume grozăvite de bani pentru locurile cele mai bune din Westminster, în care însă, nu vor încăpea mai mult ca 1200 de persoane. Biserica de Westminster, stă închisă 3 luni de zile pentru a fi prenoită, arangată. Încă de pe acum sunt cuprinse toate-toate odăile tuturor hotelurilor de frunte din Londra, pe întreagă luna lui Iunie. În stradele cele mai de frunte, au prefăcut case întregi tot în hotele pe timpul acesta, pentru a putea cuprinde în ele pe bogații oaspeți. Fiește Americanii le exarăndează, și dau câte 80—100.000 coroane pentru un atare hotel, pe luna aceea.

Să tot ai în luna asta a lui Iunie, casă în Londra...

**Moarte.** Dr. Nicolae Olariu, adv. asesor consist. extraordinar în Sibiu, a răposat în 5/18 Febr.

— În 13 l. c. a fost petrecut la cele vecinice *Tifa Moisin*, soția vrednicului industriaș din Hunedoara Petru Moisin. Publicul Hunedorean aporoape în corpore a luat parte la această înmormântare căci reposata s'a bucurat, de stima generală. Cuvântul funebral l'a rostit dl protopop Avram Păcurariu, ear' iertăciunile dl preot George Oprea, storcând lacrimi din ochii tuturor.

D-zeu să-i odichnească în pace!

**N'au curajul întreprinderii...** Cătră sfârșitul lunii trecute, un om însemnat în felul seu, a fost la Pesta: dl Carol Schwab, directorul Societății de producție a oțelului din New-York. Ii zic lui Americanii „Regele Oțelului“, precum zic celui mari mare proprietar de trenuri „Regele trenurilor“, „Regele petrolului“ etc. Un puui de Jidan dela o foaie din Pesta l'a căutat pe Regele Oțelului și prin un mijlocitor, i-a pus unele întrebări despre treburi din America. Intre altele l'a întrebat, dacă uriașele fabrici ale societății în fruntea căreia stă, are și lucrători „maghiari“ și ce părere are despre acest popor, reprezentat acolo prin acei lucrători. Americanul cuvințios, firește a zis vorbe bune, că-s oameni muncitori și pacinici (acolo-s pacinici ca miei, numai pe aici printre noi se înfoaie ori-ce sêcătură unguerească, de nu-i ajungi la nas nici cu prăjinal...), dar' totodată a zis și acestea:

— „Dar, de nu mă înșel, duhul de întreprindere privată e lipsit de ori-ce curaj întru înșii, și asta va fi pricina că nu se pot înălța la atata, la cât se înălța lucrătorii altor națiuni!“

Ne mirăm cum de o suferă năzdrăvanii din Pesta vorba asta, și cum au și pus-o prin foi? Dar' atunci cum rămânem cu laudele ce vë trageți, jupănilor, în toate zilele prin foi, că popor mai de vieată ca cel unguerec nu e pe sub soare? Americanul spune verde, că n'au fii acestui popor duh de înreprimdere și rămân napoia altor popoare. Și așa e. La noi în țară ce se întreprinde tot prin Jidani sau străini se întreprinde, prin Unguri neași prea puțin! Numai față de scurtarea drepturilor celorlalte popoare nemaghiare, se găsesc și între Unguri, unii oameni cu spirit de întreprindere... Incolo, vai!

**Reuniunea de înmormântare din Căstău,** își ține întâia sa adunare generală la 2 Martie n.

**Dintr'o „poveste“...** Poetul G. Coșbuc publică în „Albina“ o poesoară foarte caracteristică și de mult adevăr grăitoare, ca ilustrare a moravurilor prea multor fii, și mari și mici, ai Țerii românești. În unele privințe ea se potrivește și pe la noi, de aceea o reproducem:

Port străin și cărți străine,  
Tot ce din străini ne vinel —

A ne 'ntrece cu ocară,  
Și-a batjocorit mereu,  
Ori hulind pe Dumnezeu  
Și nesocotind bărbății  
Cari ne ridică țeara,  
Ori umblând ca apucații  
Să ne batem vecinici pieptul!  
De-am fi ori-cât de nemernici  
Să ne credem toți puternici,  
Toți cuminte, și cu dreptul  
Să fim călcători de lege,  
Și n'tr'un sat fără de câni —  
Astea sunt, de-ocamdată,  
Voi, iubiiții mei Români,  
Marfa cea mai căutată!...

Nu la noi, se înțelege,  
Ci n'tr'o țară n'depărtată  
Sub pământ pe undeva...

**Căți melci se mănă în Paris.** În Paris, acest oraș al oamenilor cu gusturi și poște alese în ale mâncărilor, melcii proaspeți, băloși, sunt o mâncare din cele mai gustate, pe lângă celelalte. În iarna aceasta s'au vëndut în Paris 800.000 kile de melci. Și trecerea lor crește într'una. Melcii de grădină sunt cei mai căutați. Mii de aceștia se vinde cu 8—9 floreni. Și-i aduc din Burgundia. Căci de melcii de vile vestite burgundice se spune că sunt cei mai gustoși. În provincia Burgundia sunt grădinari bogați cari nu fac altceva, decât sporesc și cresc la melci, și fac bogății cu ei.

Pe vremea vechilor Romani, în zilele lui Lucullus, încă era în Roma așa mare întrecerea în mâncarea de melci. Un negustor sporitor de melci, Tulvius Herpinus, ca să-i facă mai gustoși, îi hrănea pe melci cu făină și cu vin, și de aceea era foarte vestit în oraș pentru „marfa“ sa aceasta!

Eată cât de departe a adus pe unii oameni istețimea întru scoaterea de câștig chiar și din rami de economie, despre cari dacă noi am vorbi oamenilor nostri, ar ride de noi...

## ARTĂ

În numărul nostru 5 s'a scris la „Cronica mea“ despre expoziția de pictură a măestrului Grigorescu, un genial artist român al penelului. Privind acea expoziție, un alt artist, acesta artist al condeiului, Ioan Gorun, își publică în „Sămănătorul“ impresiile, pe care vom face o plăcere cetitorilor nostri redându-le aci, Iată-le:

### NEMURIRE

În mijlocul sălii mă opresc, și prind în jurul meu am senzația, că mă găsesc într'un templu ridicat nemuririi; căci de jur-împrejur cu ale nemuririi embleme este împodobit și cu nimic altceva; din fiecare pânză, ea este care își grăește, și evlavia care-mi umple sufletul, într'un imn spre dēnsa se sbuciumă să se transforme.

Fermecătoare este firea cu miile ei de fețe, pentru cine are ochi să o vadă și suflet care se vibreze de vibrațiile ei; fermecător însă este acela, care știe să-i prindă tainele și să le ținutască în închipuiri neperitoare...

Numai un colț din fire vezi odată; e mareș, e pătrunzător; dar' noaptea îl învăluie în umbrele ei, dar' porunca vieții pribegite te mână în altă parte... Un vis poți să ai, o priveliște înduioșătoare poate să te oprească în drumul tău; dar' visul se risipește, dar' priveliștea se perde, și amintirea pălește, și nimic nu mai rămâne.

Nimica? nu. Aci se reîntrupează toate, le vezi, sunt așa ca aveau, și sunt așa de neperitoare. Și nu este numai una, sunt o sută de priveliști de-odată; ceea-ce numai pe rind poți vedea aveau, aici dintr'odată și-se reîntrupează într'atâtea chipuri, încât te uimește, te copleșește atata bogăție de viață...

Și nu numai ceea-ce ai știut tu vedea, ci multe poate, pe lângă cari vei fi trecut nepăsător, fermecătorul știe să și-le scoată înainte, talmăcite prin încântarea geniului seu, și să te oprească în loc: nici-odată n'ai fi crezut, că într'un colț de dumbravă, pe valea unui riu, pe un mal de lac, într'un crâmpeiu de câmp sau de luncă, poate să sălășluiască atata poezie...

O! fericit suflet în care astfel se oglindește ceea-ce prin ori și ce ochi omenesci poate trece! fericită mână care astfel știe să nemurească pentru mii și mii de ochi de-aici înainte, ceea-ce în sufletul acela a tresărit și s'a întrupat odată!

Un cântec se stinge și se perde, o carte rămâne uitată sub praful vremii, într'un colț de bibliotecă, de unde nimeni n'o scoate s'o mai răsfoiască...

Dar' vecinic carul cu boi va coborî pe valea Siretului și vecinic coborî-va blând turma de oi în poalele de deal; și în totdeauna sentinela Dunării va sta mândră pază, și visul plin de albă lumină al ciobănașului îndrăgostit mereu se va respira în jurul negrăitei vedenii; și nici-odată nu se va întuneca zarea fără de sfârșit pe care ochii visătoareii caută s'o pătrundă, pe marginea Oceanului: în locul unde mâna meșterului i-a așezat, etern vor rămănea ciobănașii și păstorile, și turmele și păraele, și florile, și clăile, și copacii, și casele de om sêrac... Și va torce în totdeauna bătrâna bretonă, atât de vie în cadrul întunecat al casei, și, culcată far' de grije, copila cu trupul așa de fraged și de palpitând, se va juca în veci, cu același gest grațios ca astăzi, cu florile ca și dinsa de fragede...

Și în totdeauna vor fi ochi cari să se încante de toate aceste frumuseți; nici o zi nu va trece fără ca sufletul prins în aceste pânze să nu grăiască sufletelor ce pe vremuri se vor perândă, să nu le amintească de operă și de maestru...

Mă uit încă odată în jurul meu, și înțeleg acuma mai bine care este omeniasca nemurire; ori-ce suflet, poate, este nemuritor, dar' sunt suflete și suflete, și dar' e nemurire și nemurire!

FOILETON

## Nunta reporterului.

NOVELĂ

De Fr. Lorenzen.

(Urmare).

»Ce? mai aveți încă bani? Așadar' nu i-au furat hoții chiar pe toți?»

»Ce hoți?»

»Cei cari au spart astă-noapte aici la d-voastră.»

»Aici nu s'a întâmplat nici o spargere astă-noapte«, răspunse mirat oficiantul.

»Dar' se vorbește totuși, că.....«

»Ah da, ceea-ce se vorbește, este curată absurditate.»

»Noi vom scoate însă o foaie extra din acest incident.»

»Despre spargerea dela noi?»

»De sigur.»

»Dar' se știu că aveți să vă păcăliți rău. Aici nu s'a întâmplat nici un furt. Dacă peste tot este adevărat ceva din această istorie, apoi hoția s'a putut întâmpla numai în casa privată a șefului, în strada »Regenten«.

»Dar' nu mi-ați ști spune ceva mai amănunțit despre acest furt?»

»Nu scumpul meu, și chiar de aș ști ceva, totuși nu ți-aș spune; noi nu ne lăsăm să fim interjuvați.»

Cu acestea fereastra recăzu și Herbert trebuî vrînd-nevrînd să plece mai departe.

»Tot am aflat ceva«, își zise el mulțumit. »Spargerea s'a întâmplat așa-dară fără îndoială în casa privată a șefului. Repede acum în strada »Regenten!«

Această stradă era depărtată cam o jumătate de oră de mijlocul orașului și locuită numai de oameni bogați.

În grădina dinaintea vilei »Harrison« întâlni Herbert pe un bătrân grădinar, care era cuprins cu stropirea florilor.

Fără sfială îl întrebă el: »Ascultă, bunul meu amic — —«

»Dracul e bunul tău amic«, bombăni bătrânul.

Herbert însă nu se lăsă. »Pentru D-zeu! zise el rîzînd, de sigur, că nu vei fi contra, de a-mi fi de ajutor un pic în schimbul a cinci dolari.»

Bătrânul îl privi cu luare aminte și zise: »Nu știu, ce ai putea cere dela mine, dar' te asigur dela început, că acei cinci dolari îi arunci numai în vînt.»

»Nu cer decât o nimical Voesc numai să-mi spuie tot ce știți despre furtul, ce s'a întâmplat în noaptea asta aici.»

»Așa-dară, dta voești să spionezi? A mai

fost deja unul pe aici și pe acela l-am îndreptat frumos pe poartă și cred, că nu se va mai întoarce! — Dar' dacă dta dai pentru acest lucru 5 dolari, apoi atunci este cu totul altceva. Unde-s banii?»

»Aici!«

Bătrânul puse zimbînd bancnota în buzunar și privi îngrijat în toate părțile. »Intr'adevăr ne este cu totul oprit de a vorbi despre acest lucru«, îi șopti el. »Eu nici nu știu așa multe, numai ceea-ce s'a vorbit în bucătărie la dejun. Pentru dta însă vor fi vrednice cinci dolari.»

»Ei, spune odată!« strigă nerăbdător Herbert.

»Furtul s'a întâmplat în odaia de dormit a doamnei. Când aceasta a văzut pe hoț, a țipat tare. Atunci domnișoara noastră intră repede în odaie, ear' hoțul spăriindu-se, a sărit pe fereastră. Știu numai atât, că el a furat o mică cutioară, ce era pe masa de noapte a doamnei.»

»Ce era în cutioară?»

»Eu nu știu! Crezi dta poate, că doamna m'a însărcinat pe mine cu păzirea giuvaerurilor ei?»

»Așa dară giuvaeruri?»

»Tot ce se poate.»

»Dta ai vorbit despre o domnișoară. Ce fel de domnișoară este aceasta?»

»Ei, ce fel! aceasta e domnișoara noastră Luisa, Miss Schwarz, cameriera doamnei. Noi o numim totdeauna numai »domnișoara«. Ea e din Germania.»

»Pot eu agrăi pe această domnișoară?»

»Hm!« zise bătrânul scărpinându-se în cap. »Eu singur nu știu, asta ar fi cam greu, căci ea e totdeauna la doamna. Dar' dta ești tare norocos!« strigă el punîndu-și mîna strașină la ochi. »Eacă chiar acum ese din casă. De sigur voește să iasă afară și atunci poți vorbi cu ea. Acum te rog lasă-mă în pace; nu este bine să ne vadă stînd împreună.»

Din trei sărituri Herbert fii earăși în stradă și privia în tăcută admirație, cum o tinără, la vedere foarte drăguță fată, venia cu pași domoli pe cărarea acoperită cu petriș.

Trecu pe lângă grădinar salutându-l pretineste și cercă a-și deschide poarta cea mare de fer a grădinei. Însă cu delicatele-i mînuțe înzadar se încercă să întorcă poarta cea grea. Repede sări Herbert și-i deschise poarta, cu un adînc compliment.

»I thank you very much!«

»O! mă rog domnișoară, n'aveți pentru-ce! Dar' ați putea vorbi, mai bine, nemțește.»

»Ah, dta îmi ești așa-dară compatriot!»

Ea pronunță această exclamațiune cu o voce curată, melodioasă, din care se vedea surprinderea plăcută, ce o simția la întîlnirea unui compatriot.

(Va urma).

Redactor responsabil: IOAN MOȚA

## Arlejtési hirdetmény.

V.-Hunyad város tanácsa ezennel közhírré teszi, miszerint a városi képviselő testületnek 57/900. kgy. sz. a. hozott határozata alapján V.-Hunyad város piacának egyelőre a jobboldali részén mintegy 4000□-öl terület kikövezése árlejtés útján leendő foganatosítása elrendeltetett.

Felhívotnak tehát mindazok, kik ezen fent jelzett terület kikövezését elvállalni szándékoznak, hogy a piactér fekvésnek megismerésére, és az árverési feltételek megtekintése után készitendő terv bemutatásával, és 500 kor. bánatpénzzel ellátott zárt írásbeli ajánlataikat V.-Hunyad város tanácsának 1902. évi márczius hó 10-ig beadni el ne mulasszák, mivel a később beérkező ajánlatok figyelembe nem vétetnek. Tájékozásul ezuttal még annyi hozatik tudomásra, hogy a kövezéshez szükséges anyag beszerzése, és a piactérre való beszállítása vállalkozókat terheli. A szükséges anyagok a várostól díjmentesen beszerezhetők.

V.-Hunyad, város tanácsa 1901. évi febr. 11.

Danila György,  
polgármester.

(34) 1—2

Csonka Béla,  
főjegyző.

Sz. 1383—1901.

végrh.

(32)1—1

## Arverési hirdetmény.

Alulirt bírósági vjhajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a szászvárosi kir. járásbírótság 1901. évi V. 889 számú végzése következtében Dr. Vlad Aurel szászvárosi ügyvéd által képviselt »Ardeleana« pénz- és hitelintézet javára Gligor Mihaiu és társai alkenyéri lakosok ellen 116 kor. s jár. erejéig foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 790 kor. becsült lovak, sertés, borju, tino, tehének és szénából álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a szászvárosi kir. jbiróságok V. 889/2 1901. számú végzése folytán 116 kor. tőkekövetelés, ennek 1900. évi július hó 31. napjától járó 6% kamatai és eddig összesen 13 kor. 70 fill. biróilag már megállapított költségek erejéig Alkenyéren adósok lakásán leendő eszközzésére 1902. évi márczius hó 10-ik napjának d. u. 2 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alól is elfognak adadni.

Kelt Szászvárosban, 1902. évi február hó 10-ik napján.

Rácz Árpád,  
kir. bir. végrh.

Sz. 308/902.

tkkvi

(31) 1—1

## Arverési hirdetményi kivonat.

A dévai kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi »Ardeleana« szászvárosi pénz- és hitelintézet vjhajtónak Medrea Maria és t. s. végrehajtást szenvedő elleni 1000 korona tőkekövetelés és járulékaik iránti végrehajtási ügyében az 1881. évi LX. t.-cz. 144. §. alapján és a 146. 167. §. értelmében a dévai kir. törvényszék (a dévai kir. jbiróság)

területén levő Tompa községben fekvő a tompai 48 sz. tjkvben A + 1 rend 53 54 hrszra 32 kor., 2 r. 165/2 hrszra 123 kor., 5 r. 649 650 hrszra 365 kor., 6 r. 740 hrszra 222 kor., a tompai 471 sz. tjkvben A + 1 rend 176 177 hrszra 633 kor., a tompai 472 sz. tjkvben A + 1 rend 435 hrszra 499 kor., a tompai 473 sz. tjkvben A + 1 rend 853 hrszra 57 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlanok az 1902. évi május hó 13. napján d. e. 9 órakor Tompa község házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben vagy az 1881. évi LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333 sz. a. kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez leteni.

A kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság.

Kelt Déván, 1902. évi január hó 15-én.

Fabian,  
biró.

Insertiuni și reclame cu prețuri moderate se primesc la administrația foii „Libertatea“.

Sz. 1371—1902.

végrh.

(33) 1—1

## Arverési hirdetmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a dévai kir. törvényszéknek 1900. évi 10042 polg. számú végzése következtében Dr. Vlad Aurel szászvárosi ügyvéd által képviselt »Ardeleana« szászvárosi pénz- és hitelintézet javára Pakurar Nicolae és társai ellen 160 kor. s jár. erejéig 1901. évi július hó 1-én foganatosított kielégítési végrehajtás útján le és felül foglalt és 1204 kor. becsült következő ingóságok, u. m.: I. Pakurar Nicolaenál Szelistyén egy tehén, szobabutorok, egy sertés, csür és istaló fája, egy borju stb. II. Dregán Iuon lelkésznel Boiczán egy tehén nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a kőrösbányai kir. járásbírótság 1900-ik évi V. 835/6 számú végzése folytán 160 kor. tőkekövetelés, ennek 1898. évi október hó 4. napjától járó 6% kamatai, és eddig összesen 55 kor. 14 fill. biróilag már megállapított költségek valamint az alatt felszámított árverés kitzzési díjak erejéig is Szelistyén és Boiczán fentirt végrehajtást szenvedettek lakásán leendő eszközzésére 1902. évi márczius hó 3. napjának délelőtti 10 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alól is el fognak adadni.

A törvényes határidő a hirdetménynek a bíróság tábláján történt kifüggesztését követő naptól számítatik.

Kelt Kőrösbányán, 1902. évi febr. hó 14. napján.

Szöllősy János,  
kir. bir. végrh.



Am onoare a aduce la cunoștință onoratului public că în restaurantul meu servesc numai

## „Bere Coroana“

de la calitate din fabrica Dreher (à la Pilsen)

In fiecare zi incepere proaspătă de butoiu, totdeauna răcit în gheață.

Servesc cu vinuri excelente și cu cugnă bună, precum și cu

odăi ieftine!

Rugând onoratul public pentru cercetare și spriginire binevoitoare, semnez cu toată stima

Aladar Szatmáry

(9) 6— ospétarul hotelului „Széchenyi“.



„Minerva“ institut tipografic

Orăștie, (Szászváros) Str. Beráriei Nr. 6.

Efectuește tot soiul de lucrări apartinătoare artei tipografice.

„Minerva“ inst. tipogr. în Orăștie.

Editor: Ioan Moța.